

FREDNINGSVÆRDI ER

FÅBORG HOSPITAL

FAABORG-MIDTFYN KOMMUNE

Besigtigelsesdato:
Besigtiget af:
Journalnummer:

21. november 2013
Lisbeth Pepke
2013-7.82.07/430-0001

Kommune:
Adresse:
Betegnelse:
Fredningsår:
Omfang:

Faaborg-Midtfyn Kommune
Kirkestræde 11, 5600 Faaborg
Fåborg Hospital
1945
*Forhuset (1835-36 af Jørgen Hansen
Lang)*

BYGNINGSBESKRIVELSE

Faaborg Hospital ligger med gavlen vendt mod Helligåndskirken, men er i øvrigt en fritliggende bygning med Hospitalsstræde langs den ene side og Klerkegade langs den anden. Et lille stykke mur med murpille på Kirkestræde løber an på huset, som har et mindre gårdrum op mod gavlen modsat kirken. Der ligger yderligere en bygning på grunden, men kun forhuset er fredet. Bygningen anvendes i dag til administrative formål i forbindelse med kirken.

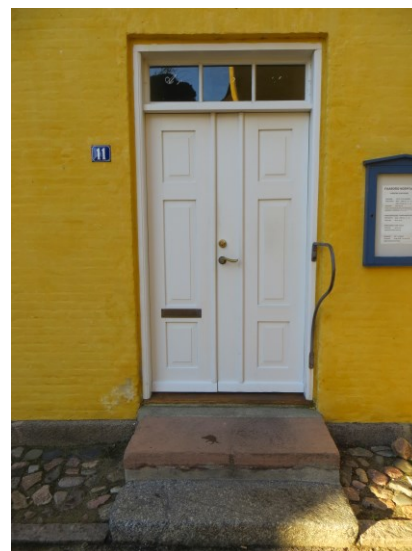

Faaborg Hospital, set fra Klerkegade.

Faaborg Hospital er en seks fag lang og tre fag bred bygning i en etage med udnyttet tagetage. Over en sokkel af tilhugne granitblokke, som er højest langs Hospitalsstræde og lavere langs Klerkegade, står bygningen grundmuret og dækket af en tynd puds, der er kalket gulokker. Op mod taget afsluttes murene på langsiderne af en treledet, hvidkalket gesims. Taget er et let opskalket heltag med røde tegl, der slutter helt ude ved gavlene uden yderligere overgang. I rygningen er to gulkalkede skorstenspiber med sokkel og krave. Alle vinduer i bygningen er hvidmalede, torammede med henholdsvis otte og seks ruder i rammerne. I begge gavle er hvidmalede døre med tre- eller firedelte overvinduer; i gavlen mod kirken er døren en tofløjet fyldingsdør med dobbelte slaglister, men døren i gavlen mod gården er en revledør med en nyere glasdør inden for. Foran hoveddøren er to trappetrin, et af granit og et af rosa sandsten. Omkring hele bygningen er en gennemført pigstensbrolægning. Over hoveddøren står der med messingbogstaver ”FAABORG HOSPITAL”.

Det indre er disponeret med en central midtergang, hvor kontorer og andre rum ligger til hver side. Ind mod gården åbner planen sig dog i op i et større rum, der står i åben forbindelse med et rum mod gaden, hvor en nyere, men traditionelt udført ligeløbstrappe fører op til overetagen. Heroppe er yderligere kontorer indrettet med synlige hanebånd, men med nyere bræddeloft over indklædte, grønmalede hanebånd.

Vinduerne sidder i let smigede nicher, der går til gulv og som har en lille fladbue foroven. Vinduesposten har en lille karnisprofil og rammerne en fin profilering. Vinduerne kan meget vel være fra opførelsen. De indvendige døre og indfatninger kan også være fra opførelsen. Der er tale om to-fyldingsdøre med et lille karnisprofil, som går igen på indfatningerne, der har fodklodser. Dørbladene har en særegen, påsømmet, håndmedet hængsling. Over nogle af de indvendige døre er overvinduer med små ruder, så midtergangen får dagslys. Alle indvendige overflader er nyere, men overvejende traditionelle, bræddegulve, pudsede og glatte lofter, dog har væggene fået påsat væv.

Hovedindgangen er forsynet med en nyere, men meget enkelt greb.

BYGNINGSHISTORIE

Den grundmurede bygning blev opført i 1836 som afløser for den gamle hospitalsbygning i bindingsværk, der lå op ad kirkemuren. Bygmester på den nye bygning var Jørgen Hansen Lang. Bygningen blev opført i den skikkelse, hvori den fremstår i dag – en etage inddelt i elleve spærfag med seks smårudede vinduesfag. En enkelt profileret hovedgesims afslutter den gulkalkede facade. Bygningen har teglklædt heltag.

Bygningens oprindelige funktion var at tjene som hospital og bolig for 12 fattige og syge mennesker og bygmester Jørgen Hansen Lang forstod at skabe en harmonisk og menneskevenlig ydre ramme for byens dårligst stillede borgere. Men trods sin enkelthed blev byggeomkostningerne så store, at der endnu i 1865 kun var råd til at besætte halvdelen af de til rådighed stående 12 pladser. Foruden bolig fik de fattige gratis lægetilsyn og medicin samt ugentlig to mark og fem pund kød til deling. I legatpenge oppebar hvert fattiglem 10 rigsdaler årligt.

Omkring år 1900 stod bygningen hvidkalket med det meget specielle og dekorative plankeværk, som gik fra husets gavl ned langs Hospitalsstræde. I midten af 1970'erne fungerede huset stadig som stiftelse, hvor der var plads til bolig for tre pensionister, men ved en stor istandsættelse omkring 1980 blev bygningen indrettet til de nuværende kontor- og mødefaciliteter, blandt andet blev skorstenene genopført.

KILDER

Det Gamle Faaborg, Robert Egevang, Nationalmuseet, 1976

Faaborg - Guide til byens historie, Robert Egevang & Anders Rehde Nielsen, 1994

Historiske huse i Faaborg, Nationalmuseet, 1974

Vester Mølle i Faaborg, Arkitekten 1944, Harald Langberg

MILJØMÆSSIG VÆRDI

Bygningen er af overordentlig stor betydning for miljøet omkring kirken. Sammen med muren, murpillerne til Klerkegade og stiftelsen i Kirkestræde medvirker den lille hospitalsbygning til at understrege kirkens monumentale vestgavl.

KULTURHISTORISK VÆRDI

Faaborg Hospitals kulturhistoriske værdi ligger i huset oprindelige funktion som bolig for byens fattigste borgere og dens enkle, men harmoniske indretning vidner om en hensynsfuldhed, trods det spartanske udstyr. De to skorstene må have givet mulighed for at få varme på alle værelserne og nærheden til kirken har været velgørende for de fattige og syge.

ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi ligger i bygningens meget klare og sluttede form og den diskrete symmetri, der i virkeligheden ikke er total, da døre og vinduer i gavlene ikke deles af en symmetrilinje. Den lille tætte bygning med de høje spidsgavle, de enkle, aftrappede hovedgesimser og de næsten kvadratiske vinduer, er nok beskedne i udtrykket, men alligevel er bygningen præget af en særdeles fornem holdning.

Hertil knytter sig også de rene og delikat opmurede facader, samt tagfladerne, der er uden gennembrydninger, de traditionelle skorstene og hele den traditionelle materialeholdning. Bygningen udstråler en harmoni og enkelhed, som kan genfindes i senere dansk boligtradition og bedre byggeskik-huse.

I det indre er planløsningen let at opfatte med værelser til begge sider langs en midtergang, som munder ud i et større rum i gavlen modsat indgangen.

Det er også af arkitektonisk værdi, at bygningen kan henføres til den fine klassicistiske tradition, som udviklede sig i Faaborg i slutningen af 1700-tallet og i første halvdel af 1800-tallet. Klassicismen har efterladt sig andre fornemme monumenter i Faaborg, f.eks. skolen på Østergade. Mændene, der skabte denne tradition, synes at være udgået af bygmesterdynastiet Lang. Der har virket ikke mindre end

Faaborg Hospital, set fra Hospitalsstræde med det særegne stakit.

seks mestre af dette navn i den periode, og flere af byens bedste bygninger kan med sikkerhed tilskrives disse folk. Det er derfor af arkitektonisk værdi, at Faaborg Hospital er opført af denne dygtige, lokale bygmesterslægt.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier ligger i den historiske helhed med nærheden til kirken, som bygningen indgår i. Dertil kommer bygningens klare og sluttede hovedform, med det skarptskårne gavlmotiv, det enkle, kalkede murværk og de opsprossede vinduer, dørene, som ligger midt i gavlen og endelig det let opskalkede og ubrudte heltag med skorstenspibernes sokkel og krave.

I det indre ligger de bærende fredningsværdier i planen med værelser langs gaden og midtergangen, de bevarede fyldingsdøre med indfatninger og vinduerne, hvor et lille karnisprofil går igen som eneste dekorative led. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Ingen angivet.